

Asia C-311/19

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

16.4.2019

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin:

Nejvyšší správní soud (Tšekki)

Ennakkoratkaisupyyntöpäätöksen tekemispäivä:

21.3.2019

Kantaja:

BONVER WIN, a. s.

Vastaaja:

Ministerstvo financí

[– –]

VÄLIPÄÄTÖS

Nejvyšší správní soud (ylin hallintotuomioistuin, Tšekki) [– –] [laajennetun jaoston kokoonpano] on päättänyt asiassa, jossa kantajana on **BONVER WIN, a.s.**, kotipaikka [– –] Ostrava [(Tšekki)] [– –], ja vastaajana **Ministerstvo financí** (valtiovarainministeriö, Tšekki), kotipaikka [– –] Praha 1 [(Tšekki)], ja joka koskee kanteesta, jonka kantaja on nostanut 22.6.2014 annetusta valtiovarainministeriön päätöksestä [– –], *Městský soud v Praze* (Prahan kaupunkioikeus) 15.6.2016 antamasta tuomiosta tehtyä kassaatiovalitusta [– –],

seuraavaa:

I. Euroopan unionin tuomioistuimelle **esitetään** seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

1. Sovelletaanko SEUT 56 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja kansalliseen lainsäädäntöön (yleinen kunnallinen määräys), jolla kielletään kunnan jossakin osassa tietty palvelu vain siitä syystä, että osa tällaisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvan palvelujen

tarjoajan asiakkaista voi olla tai on kotoisin toisesta unionin jäsenvaltiosta?

Mikäli sovelletaan, riittääkö SEUT 56 artiklan soveltamiseen pelkkä väite toisesta jäsenvaltiosta kotoisin olevien asiakkaiden olemassaolosta vai onko palvelujen tarjoajan osoitettava, että palveluja tarjotaan tosiasiallisesti toisten jäsenvaltioiden kansalaisista koostuville asiakkaille?

2. Onko ensimmäisen kysymyksen kannalta mitään merkitystä sillä, että

- a) mahdollinen palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittaminen on merkittävästi rajattu niin maantieteellisesti kuin asiallisestikin (de minimis -poikkeuksen mahdollinen sovellettavuus);**
- b) ei vaikuta ilmeiseltä, että kansallinen lainsäädäntö asettaisi oikeudellisesti tai tosiasiallisesti erilaiseen asemaan toimijat, jotka tarjoavat palvelujaan ensisijaisesti muiden jäsenvaltioiden kansalaisille, ja toimijat, jotka ovat keskittyneet kotimaisiin asiakkaisiin?**

II. [– –] [kansallista lainsäädäntöä koskevia tietoja]

Perustelut

I. Oikeudenkäynnin kohde

- [1] Kantaja (jäljempänä valittaja) on tšekkiläinen yhtiö, joka tarjosi Děčínin kaupungissa vedonlyöntipalveluja vastaajana olevan valtiovarainministeriön myöntämällä luvalla. **[alkup. s. 2]**
- [2] Děčínin kaupunki kielsi vedonlyöntipelien tarjoamisen vedonlyönti-, arpajais- ja muiden vastaavien pelien sääntelystä antamallaan yleisellä määräyksellä [– –] nro 3/2013 (obecně závazná vyhláška [– –] města Děčín č. 3/2013, o regulaci provozování sázkových her, loterií a jiných podobných her) koko Děčínin kaupungin alueella arpajaisista ja muista vastaavista peleistä annetun lain nro 202/1990 (zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách) (jäljempänä arpajaislaki) nojalla, lukuun ottamatta kasinoja, jotka sijaitsevat määräyksen liitteessä 1 luetelluissa paikoissa. Määräyksen seurauksena arpajais- ja vedonlyöntipalvelujen tarjoajille myönnetyt luvat joutuivat ristiriitaan lainsäädännön kanssa, paitsi niiltä osin kuin niiden toimipisteet olivat yleisen määräyksen liitteessä luetelluissa paikoissa.
- [3] Vastaaja kumosi arpajaislain 43 §:n 1 momentin nojalla 22.10.2014 antamallaan päätöksellä valittajan vedonlyöntipalveluja koskevan toimiluvan osoitteessa Kamenická 657/155, Děčín. Se esitti perusteluissa, että kyseinen lupa oli ristiriidassa Děčínin kaupungin yleisen määräyksen nro 3/2013 kanssa. Valittaja

valitti edellä mainitusta vastaajan päätöksestä esittämällä oikaisuvaatimuksen, jonka valtiovarainministeri hylkäsi päätöksellään 22.6.2014.

- [4] Valittaja valitti päätöksestä nostamalla kanteen, jonka Městský soud v Praze hylkäsi. Tuomion perusteluissa tuomioistuin muun muassa hylkäsi väitteen kansallisen ja unionin oikeuden välisestä ristiriidasta. Unionin oikeutta ei sovelleta asiaan, koska valittaja ei ole henkilö, joka kyseisessä asiassa hyötyisi tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta.
- [5] Valittaja teki Městský soudin tuomiosta kassaatiovalituksen Nejvyšší správní souduin. Se arvosteli kassaatiovalituksessa Městský soudia väittäen, että Městský soud oli toiminut väärin kieltäytyessään soveltamasta unionin oikeutta. Děčínin kaupungin yleisen määräyksen nro 3/2013 ja arpajaislain (erityisesti 43 §:n 1 momentin luettuna yhdessä 50 §:n 4 momentin kanssa) säännökset ovat sen mukaan ristiriidassa unionin oikeuden kanssa. Valittaja viittasi erityisesti unionin tuomioistuimen 11.6.2015 antamaan tuomioon Berlington Hungary ym. (C-98/14, EU:C:2015:386), jonka mukaan jäsenvaltioiden alueellaan toteuttamien arpajaistoiminnan rajoitusten on täytettävä suhteellisuuden edellytykset, kuten unionin tuomioistuin rajasi viitatu tuomion 92 kohdassa. Arpajaistoiminnan sääntely Tšekissä ei vaikuta täyttävän näitä edellytyksiä. Arpajaistoiminnan kansallinen sääntely on epäjärjestelmällistä ja epäjohdonmukaista, sillä se sallii kuntien toimia yleisiä määräyksiä antaessaan täysin mielivaltaisesti asettamatta niille minkäänlaisia sääntöjä tai rajoja.
- [6] Valittaja korosti viitaten unionin tuomioistuimen tuomion Berlington Hungary 25 ja 26 kohtaan, että osa Děčínin arpajaistoimipisteiden asiakkaista, jotka käyttivät niissä tarjottuja arpajaispalveluja, olivat unionin muiden jäsenvaltioiden kansalaisia. Näille henkilöille valittaja tarjosi SEUT 56 artiklassa tarkoitettuja palveluja. Todisteena väittämälleen valittaja esitti toimipisteen tilanteen yksityiskohtaisesti tuntevan henkilön valahtoisen vakuutuksen; valittaja esitti kyseistä henkilöä myös todistajaksi. Lisäksi valittaja esitti useita muita väitteitä, joiden toistaminen ei ole ennakkoratkaisupyynnön kannalta tarpeen.
- [7] Vastaaja ilmoitti kassaatiovalitusta koskevassa lausunnossaan, että unionin oikeus ei koske yksinomaan kansallisia tilanteita. Ulkomaisia asiakkaita koskeva perustelu on merkityksetön.
- [8] Nejvyšší správní soudin viides jaosto pyrki asian ennakoarvioinnin jälkeen kyseenalaistamaan Nejvyšší správní soudin aikaisemman oikeuskäytännön. Tästä syystä asia siirrettiin Nejvyšší správní soudin laajennetulle jaostolle. Viides jaosto esitti, että valittajan asian kaltaisissa tapauksissa Nejvyšší správní soud ei huomioi unionin oikeuteen liittyvää tekijää ja että arpajais- ja muiden vastaavien pelien tarjoaja ei voi vedota unionin oikeuteen erityisesti palvelujen vapaan liikkuvuuden osalta. Valittaja kuitenkin viittasi kannekirjelmän täydennyksessä ja kassaatiovalituksessa unionin oikeuden sovellettavuuteen, sillä osa valittajan asiakkaista koostuu muiden unionin jäsenvaltioiden kansalaisista, joille valittaja tarjosi palveluja SEUT 56 artiklan nojalla. Lisäksi Děčínin kaupunki on noin 25

kilometrin päässä Saksan liittotasavallan rajasta, ja on suosittu palvelujen hankintapaikka [alkup. s. 3] Saksan kansalaisten parissa. Rajat ylittävästä tekijästä ei näin ollen voi olla epäilystäkään. Tämän väitteen perusteella viides jaosto siirsi asian laajennetulle jaostolle.

- [9] Viides jaosto on sitä mieltä, että unionin oikeus on sovellettavissa käsiteltävään asiaan varsinkin siitä syystä, että osa valittajan asiakkaista on unionin muiden jäsenvaltioiden kansalaisia. Mikäli valittaja väittää tarjoavansa palveluja myös muiden jäsenvaltioiden kansalaisille, ei unionin oikeuden soveltamista voida sulkea pois pelkästään väittämällä, että kyse on yksinomaan kansallisesta oikeussuhteesta, jolla ei ole mitään yhteyttä jäsenvaltioiden väliseen kaupankäyntiin. Tuomiosta Berlington Hungary käy nimittäin selkeästi ilmi, että jos osa asiakkaista on toisten jäsenvaltioiden kansalaisia, kyse ei ole yksinomaan kansallisesta oikeussuhteesta, vaan kyse on SEUT 56 artiklassa tarkoitetusta rajat ylittävästä palvelujen tarjonnasta. Se, että valittaja on tšekkiläinen oikeushenkilö, joka tarjoaa palvelujaan Tšekin alueella, ei estä unionin oikeuden soveltamista kyseiseen tapaukseen.
- [10] Viides jaosto korostaa, että vedonlyönti- ja arpajaistoimintaa ei ole yhdenmukaistettu unionin tasolla. Se ei kuitenkaan muuta mitenkään sitä, että jäsenvaltioiden on noudatettava unionin oikeutta, erityisesti palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevaa primaarioikeutta. Samalla on pidettävä mielessä, että arvioidessaan sitä, kuuluuko jokin sisämarkkinoiden perusoikeuksien rajoitus unionin oikeuden piiriin, unionin tuomioistuin ei sovelle de minimis -periaatetta. Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, että EUT-sopimus koskee myös perusvapauden ulottuvuudeltaan vähäistäkin tai vähämerkityksistä rajoittamista.
- [11] Edellä mainittujen päätelmien ja erityisesti unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön [– –] perusteella viidennen jaoston mukaan ei ole tarpeen kysyä unionin tuomioistuimelta, onko käsiteltävässä asiassa unionin oikeuteen liittyvä tekijä. Tältä osin on kyse acte éclairé -tapauksesta. Nejvyšší správní soudin muut jaostot ovat tulleet vastaavanlaisissa asioissa erilaisiin tuloksiin, joiden perusteella unionin oikeutta ei voida soveltaa asiaan, vaikka palvelut tarjottaisiin osittain unionin muiden jäsenvaltioiden kansalaisille. Viides jaosto siirsi asian käsittelyyn Nejvyšší správní soudin laajennetun jaoston käsiteltäväksi, jotta laajennettu osasto voisi muuttaa tähänastista oikeuskäytäntöä.
- [12] Asian siirryttyä laajennetun jaoston käsittelyyn valittaja ehdotti, että laajennettu jaosto esittäisi ennakkoratkaisukysymyksen unionin tuomioistuimelle ja selvittäisi unionin oikeuden sovellettavuuden asiassa.

II. Merkityksellinen unionin oikeus ja kansallinen oikeus

- [13] SEUT 56 artiklassa määrätään, että jäljempänä olevien määräysten mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat muuhun jäsenvaltioon kuin palvelujen

vastaanottajan valtioon sijoittautuneen jäsenvaltion kansalaisen vapautta tarjota palveluja.

- [14] Arpajaislain nro 202/1990, sellaisena kuin se oli voimassa vuonna 2013, 50 §:n 4 momentin mukaan kunta voi yleisellä määräyksellä määrätä, että vedonlyönti-, arpajais- muut vastaavat pelit voidaan sallia vain tietyissä paikoissa ja tietyinä ajankohtana kyseisen määräyksen mukaisesti, määrittää, missä paikoissa ja minä ajankohtana vedonlyönti-, arpajais- ja muiden vastaavien pelien tarjoaminen on kunnan alueella sallittu, tai kieltää vedonlyönti-, arpajais- ja muiden vastaavien pelien pelaamisen kokonaan kunnan koko alueella. Laissa määritetään myös, mitä siinä tarkoitetaan vedonlyönti-, arpajais- ja muulla vastaavalla pelillä.
- [15] Kunnilla on arpajaislain nojalla oikeus säännellä vedonlyönti-, arpajais- ja muiden vastaavien pelien tarjoamista yleisillä määräyksillä oman toimivaltansa piirissä. Tähän kuntien toimivaltaan sisältyy edellä mainittujen pelien täyskielto, valikoiva salliminen tai yleinen salliminen. Tietyn konkreettisen sääntelyn valinta kuuluu kunnan poliittisen harkintavaltansa rajoissa käyttämän toimivallan piiriin. Jotkin kunnat käyttävät laissa määritettyä toimivaltaa [alkup. s. 4] määräämällä joko täyskiellon tai valikoivan kiellon (kuten käsiteltävässä asiassa oli tehnyt myös Děčínin kaupunki), kun taas jotkin kunnat eivät säätele kyseistä alaa millään tavalla.
- [16] Perustuslaillisten periaatteiden ja unionin oikeuden (mikäli sitä voidaan soveltaa asiaan) poliittisen harkintavallan puitteissa tapahtuvan noudattamisen valvonta kuuluu ensisijaisesti sisäasiainministeriön (ministerstvo vnitra) toimivaltaan osana kuntien itsenäisen toiminnan valvontaa. Yleisten määräysten lainmukaisuuden ja perustuslaillisuuden valvontaa suorittavat myös hallinnolliset tuomioistuimet, kuten on tässä tapauksessa, mutta myös Ústavní soud (perustuslakituomioistuin).
- [17] Viitatus arpajaislain 50 §:n 4 momenttiin liittyen Děčínin kaupunki antoi yleisen määräyksen nro 3/2013, vedonlyönti-, arpajais- ja muiden vastaavien pelien sääntelystä. Määräyksellä kiellettiin vedonlyönti-, arpajais- ja muiden vastaavien pelien tarjoaminen Děčínin koko kaupungin alueella arpajaislain nojalla. Samalla määräyksen liitteessä 1 rajattiin tarkat osoitteet, joissa sallitaan kasinotoiminta.
- [18] Nykyinen Nejvyšší správní soudin oikeuskäytäntö perustui siihen, että unionin oikeutta, jossa säädetään palvelujen vapaasta liikkuvuudesta unionissa, ei voida soveltaa mainitun kaltaiseen sääntelyyn, vaikka osa kasinoiden tai vastaavien yritysten asiakkaista muodostuukin unionin muiden jäsenvaltioiden kansalaisista.

III. Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- [19] Käsiteltävässä asiassa Nejvyšší správní soud pohtii, onko unionin oikeus, erityisesti palvelujen vapaata liikkuvuutta unionissa koskevat unionin säännöt (SEUT 56 artikla ja sitä seuraavat artiklat), sovellettavissa vain siksi, että osa kasinon asiakkaista muodostuu unionin muiden jäsenvaltioiden kansalaisista.

- [20] Jäljempänä esitetyistä syistä Nejvyšší správní soudin laajennettu jaosto pitää ennakkoratkaisupyynnön esittämistä unionin tuomioistuimelle tarpeellisena.
- [21] Unionin oikeudessa taattu palveluiden tarjonnan vapaus koskee niin palvelujen tarjoajia kuin asiakkaitakin (vrt. Cowan, 186/87, EU:C:1989:47 ja sitä seuraava oikeuskäytäntö). Laajennettu jaosto korostaa, että käsiteltävässä asiassa on riita-asian keskipisteessä mahdollinen palvelujen vastaanottamisen vapauden rajoittaminen *asiakkaan puolella*. Valittaja on tšekkiläinen yhtiö, jonka kotipaikka on Tšekissä, ja siksi väitettä mahdollisesta palvelujen vapaan liikkuvuuden rajoittamisesta ei tuotu edes esiin niiden tarjoajasta johtuen.
- [22] Laajennettu jaosto myöntää, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että SEUT 56 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja sovelletaan käsiteltävään tapaukseen. Jäsenvaltiossa asuvat henkilöt, jotka menevät toiseen jäsenvaltioon turisteina tai opintomatkan vuoksi, on katsottava palvelujen vastaanottajiksi unionin oikeudessa tarkoitetulla tavalla (komissio v. Espanja, C-211/08, EU:C:2010:340, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- [23] Tuomiossa Berlington Hungary ym. (C-98/14, EU:C:2015:386) unionin tuomioistuin mainitsi, että osa pääasian kantajien asiakkaista oli Unkarissa lomailevia Euroopan unionin kansalaisia (25 kohta), ja jatkoi 26 kohdassa: ”Palvelut, joita yhteen jäsenvaltioon sijoittautunut palvelujen tarjoaja tarjoaa toisessa jäsenvaltiossa olevalle palvelujen vastaanottajalle siirtymättä itse pois sijoittautumisjäsenvaltiostaan, ovat EY 56 artiklassa tarkoitettuja rajat ylittäviä palveluja”. Unionin tuomioistuin viittaa aiempaan oikeuskäytäntönsä (tuomio Alpine Investments, C-384/93, EU:C:1995:126, 21 ja 22 kohta; tuomio Gambelli ym., C-243/01, EU:C:2003:597, 53 kohta ja tuomio komissio v. Espanja, C-211/08, EU:C:2010:340, 48 kohta).
- [24] Tšekin arpajais- ja vedonlyöntipelilainsäädännön kaltainen kansallinen säännöstö, jota sovelletaan erotuksetta Tšekin kansalaisiin ja muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin, voi lähtökohtaisesti kuulua EUT-sopimuksessa taattuja perusvapauksia koskevien määräysten soveltamisalaan ainoastaan siltä osin kuin sitä sovelletaan tilanteisiin [alkup. s. 5], jotka liittyvät jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (ks. vastaavasti tuomio Anomar ym., C-6/01, EU:C:2003:446, 39 kohta ja tuomio Garkalns, C-470/11, EU:C:2012:505, 21 kohta).
- [25] Suurimmassa osassa unionin tuomioistuimen käsittelemistä, asiaan liittyvistä tapauksista oli rajat ylittävä tekijä.
- [26] Tuomiossa Alpine Investments oli kyse puhelimitse tapahtuvasta tavaratermiinisopimukseen liittyvistä palveluista, joita tarjottiin Alankomaista käsin puhelimitse alankomaalaisten asiakkaiden lisäksi myös unionin muista jäsenvaltioista kotoisin oleville asiakkaille; kansallisessa lainsäädännössä kiellettiin näiden palvelujen tarjoaminen muihin jäsenvaltioihin. Tästä syystä unionin tuomioistuin tuli siihen tulokseen unionin oikeuden osalta, ”että sitä sovelletaan palveluihin, joita yhteen jäsenvaltioon sijoittautunut palvelujen

tuottaja tarjoaa puhelimitse toisessa jäsenvaltiossa oleville mahdollisille asiakkaille siirtymättä itse pois sijoittautumisjäsenvaltiostaan” (tuomion 22 kohta).

- [27] Tuomiossa Gambelli unionin tuomioistuin päätteli vastaavasti, että unionin oikeus koskee myös palveluja, jotka tarjotaan Internetin välityksellä – ja siis siirtymättä sijoittautumispaikasta – toisessa jäsenvaltiossa (kyse oli rajat ylittävästä palvelujen tarjoamisesta Internetin välityksellä). Joten kaikki tämän toiminnan rajoitukset rajoittavat tällaisen palvelujen tarjoajan palvelujen tarjoamisen vapautta.
- [28] Tuomiossa Berlington Hungary unionin tuomioistuin huomioi, että osa pääasian kantajien asiakkaista oli Unkarissa lomailevia Euroopan unionin kansalaisia (tuomion 25 kohta), mutta vahvasti samalla unionin oikeuden soveltamisalan seuraavasti: ”ei voida mitenkään sulkea pois sitä, että muihin jäsenvaltioihin kuin Unkariin sijoittautuneet toimijat olisivat olleet tai olisivat kiinnostuneita avaamaan pelisaleja Unkarin alueella” (tuomion 27 kohta).
- [29] On kuitenkin selvää, että unionin tuomioistuimen palvelujen tarjonnan vapautta koskevassa tähänastisessa oikeuskäytännössä ei ole tähän mennessä sanottu suoraan, onko SEUT 56 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja sovellettava jo sillä perusteella, että ensisijaisesti kotimaan markkinoille suunnattua palvelua käyttää tai voi käyttää joukko unionin toisen jäsenvaltion kansalaisia.
- [30] Tämän johdosta laajennettu jaosto esittää ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen. Jos kansallisessa tuomioistuimessa nostetaan kanne, on aineellisesti kyse ristiriidasta palvelujen tarjonnan vapautta koskevien unionin oikeussääntöjen kanssa, kuka on velvollinen osoittamaan rajat ylittävän tekijän olemassaolon, joka johtaisi SEUT 56 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen soveltamiseen, ja miltä osin? Riittääkö EUT-sopimuksen soveltamiseen (tavanomaisesti) asianosaisen väite siitä, että muiden jäsenvaltioiden kansalaiset asioivat tai voivat asioida sen toimipisteessä? Vai onko asianosainen velvollinen todistamaan tämän tosiseikan? Onko siis riittävää, että yksikin toisesta jäsenvaltiosta kotoisin oleva asiakas asioi toimipisteessä?
- [31] Laajennettu jaosto korostaa, että se ei voi yhtyä päätelmään, jonka mukaan (teoreettisesti) yhdenkin unionin toisen jäsenvaltion kansalaisen satunnainen asiointi jossakin palveluja tarjoavassa toimipisteessä johtaisi automaattisesti SEUT 56 artiklan soveltamiseen suhteessa mihin tahansa kansalliseen lainsäädäntöön, jossa säädetään kyseisen alan palveluista. Tällaisessa tapauksessa Tšekissä ei olisi ainuttakaan toimipistettä, joita koskeva kansallinen lainsäädäntö ei kuuluisi SEUT 56 artiklan soveltamisalaan. Itse asiassa koko Euroopassa ei ole yhtään toimipistettä, oli kyse mistä tahansa palvelutyypistä, jonka palveluja eivät toisinaan käyttäisi ulkomaiset asiakkaat.
- [32] Tämän jatkoksi laajennettu jaosto tiedustele toisessa ennakkoratkaisukysymyksessään, voidaanko ensimmäisen kysymyksen

arvioinnissa ottaa huomioon perusteluja ja periaatteita, joita sovelletaan unionin oikeuden muilla (asiaan liittyvillä) aloilla.

- [33] Yhtäältä on mahdollista pohtia, voitaisiinko myös palvelujen tarjonnan vapauden alalla asettaa de minimis -sääntö, joka on käytössä muuan muassa kilpailun, valtiontukien (unionin hankinnalle asettaman enimmäislaajuuden/-arvon [alkup. s. 6] muodossa) tai julkisten hankintojen alalla? Onko tilanteessa, jossa yksittäisessä tšekkiläisessä pikkukaupungissa peruutetaan pelisalin toimilupa yksittäisessä osoitteessa, mikä saattaa myös johtaa siihen, että kyseisen pelisalin tiloissa ei voi enää asioida toisesta jäsenvaltiosta kotoisin oleva asiakas, todellisuudessa kyse sellaisesta unionin oikeudessa tarkoitettusta palvelujen tarjonnan vapauden vaarantamisesta tai rajoittamisesta, johon unionin tuomioistuimen on puututtava?
- [34] Laajennettu jaosto lisää vielä, että tapauksissa, jotka unionin oikeuden näkökulmasta voisivat olla de minimis -tapauksia, jäsenvaltioiden tuomioistuinten olisi luonnollisesti edelleen varmistettava, että elinkeino- ja palvelujen tarjoamisen vapautta, kuten käsiteltävässä tapauksessa, ei rajoitettaisi mielivaltaisesti ja syrjivästi. Tähän kansalliset tuomioistuimet saavat riittävästi tukea kansallisesta lainsäädännöstä. Hallintotuomioistuimet ovat luonnollisesti valmiita soveltamaan unionin oikeussääntöjä, mutta niiden soveltamisen edellytyksenä on riittävä yhteys unionin jäsenvaltioiden rajat ylittävän palvelujen tarjoamisen vapauteen. Laajennettu jaosto ei näe tällaista yhteyttä nyt käsiteltävässä asiassa.
- [35] Laajennettu jaosto viittaa myös tuomioon Keck ja Mithouard, (C-267/91 ja C-268/91, EU:C:1993:905), vaikka onkin tietoinen siitä, että tuomio koskee tavaroiden, ei palvelujen, vapaata liikkuvuutta. Laajennettu jaosto arvelee, että tietyllä alalla konkreettisen palvelun kieltävän tai sitä rajoittavan kansallisen lainsäädännön soveltaminen ei voi kuulua SEUT 56 artiklan soveltamisalaan vain siksi, että osa palvelujen tarjoajan asiakkaista on kotoisin unionin toisesta jäsenvaltiosta. Tämä edellyttää luonnollisesti sitä, että tällaista kansallista lainsäädäntöä sovelletaan kaikkiin asianomaisiin toimijoihin, jotka harjoittavat toimintaansa kyseisen valtion alueella. Samoin on välttämätöntä, että kansallisessa lainsäädännössä kohdellaan oikeudellisesti ja tosiasiallisesti samalla tavalla yhtäältä toimijoita, jotka tarjoavat palvelujaan ensisijaisesti unionin muiden jäsenvaltioiden kansalaisille, ja toisaalta toimijoita, jotka ovat keskittyneet kotimaisiin asiakkaisiin (vrt. soveltuvin osin tuomion Keck ja Mithouard 16 kohta).
- [36] Laajennettu jaosto vakuuttunut siitä, että jos nämä (syrjimättömät) edellytykset täyttyvät, käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisen uhkapelaamisen kieltämiseksi tai sääntelemiseksi annetun lainsäädännön soveltaminen ei kuulu SEUT 56 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen soveltamisalaan. Laajennettu jaosto korostaa vielä, että nyt käsiteltävässä asiassa on kyse palvelujen tarjoajasta, Tšekkiin sijoittuneesta oikeushenkilöstä, ja uhkapelien tarjonnan kieltö koskee vain 50 000 asukkaan kaupungin osaa. Osassa kaupunkia on uhkapelien

tarjoaminen määräyksen mukaan nimenomaisesti edelleen sallittu. Mikään käsiteltävässä asiassa ei vakuuta siitä, että yleinen määräys asettaisi oikeudellisesti tai tosiasiallisesti eriarvoiseen asemaan toimijat, jotka tarjoavat palvelujaan ensisijaisesti unionin muiden jäsenvaltioiden kansalaisille (laajennettu jaosto huomauttaa, että valittaja ei edes väitä tarjoavansa palveluja *pääosin* ulkomaisille asiakkaille).

IV. Päätelmät

[37] Tällä perusteella Nejvyšší správní soud esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat kysymykset:

1. Sovelletaanko SEUT 56 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja kansalliseen lainsäädäntöön (yleinen kunnallinen määräys), jolla kielletään kunnan jossakin osassa tietty palvelu vain siitä syystä, että osa tällaisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvan palvelujen tarjoajan asiakkaista voi olla tai on kotoisin toisesta unionin jäsenvaltiosta?

Mikäli sovelletaan, riittääkö SEUT 56 artiklan soveltamiseen pelkkä väite toisesta jäsenvaltiosta kotoisin olevien asiakkaiden olemassaolosta vai onko palvelujen tarjoajan osoitettava, että palveluja tarjotaan tosiasiallisesti toisten jäsenvaltioiden kansalaisista koostuville asiakkaille?

2. Onko ensimmäisen kysymyksen kannalta mitään merkitystä sillä, että

a) mahdollinen palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittaminen on merkittävästi rajattu niin maantieteellisesti kuin asiallisestikin (de minimis -poikkeuksen mahdollinen sovellettavuus); [alkup. s. 7]

b) ei vaikuta ilmeiseltä, että kansallinen lainsäädäntö asettaisi oikeudellisesti tai tosiasiallisesti erilaiseen asemaan toimijat, jotka tarjoavat palvelujaan ensisijaisesti muiden jäsenvaltioiden kansalaisille, ja toimijat, jotka ovat keskittyneet kotimaisiin asiakkaisiin?

[38] [– –] [kansallista lainsäädäntöä koskevia tietoja]

[– –] [kansallista lainsäädäntöä koskevia tietoja]

Brno, 21.3.2019

[– –] [allekirjoitus]

[– –]